

**PROGRAM
PROFILAKTYKI LOGOPEDYCZNEJ**

„POPRAWNIE MÓWIMY”

Opracowanie:
Monika Dworaczek

Założenia programu:

Program jest skierowany do dzieci 3 letnich z grupy „Żabki”, rozpoczynających edukację w Samorządowym Publicznym Przedszkolu Leśne Skrzaty w Poraju, oraz ich rodziców, którzy są niezbędnym ogniwem zapewniającym skuteczność całego procesu terapii logopedycznej, która będzie realizowana poprzez stymulację, terapię oraz reedukację logopedyczną.

Zajęcia odbywać się będą raz w tygodniu przez 20 minut.

W okresie od września 2013 roku do czerwca 2014 roku.

Rodzice będą mogli korzystać z konsultacji logopedycznych, ponadto będą otrzymywali do domu szczegółowe wskazówki odnośnie ćwiczeń do wykonywania w domu razem z dzieckiem.

Cele programu realizowane będą w formie zabaw i ćwiczeń.

Cel główny:

Stymulowanie rozwoju językowego dzieci rozpoczynających edukację przedszkolną oraz zapobieganie powstawaniu zaburzeń mowy.

Cele ogólne:

- wspomaganie rozwoju mowy dzieci
- wykształcenie umiejętności prawidłowego sposobu połykania
- nauka gospodarowania powietrzem wydechowym
- usprawnianie motoryki narządów artykulacyjnych
- rozwijanie i uwrażliwianie percepcji słuchowej
- wzbogacanie słownictwa czynnego i biernego
- świadoma współpraca rodziców nad rozwojem mowy swoich dzieci

Etapy realizacji programu:

1. Przeprowadzenie diagnozy logopedycznej dzieci uczestniczących w programie, wywiadów z rodzicami oraz obserwacji dzieci. Badanie zostanie wykonane w oparciu o Kwestionariusz Wczesnej Diagnozy Logopedycznej, które sprawdza:
 - sposób oddychania i połykania
 - słuch

- budowę narządów artykulacyjnych
 - sprawność aparatu mowy
 - poprawność artykulacyjną mowy
 - rozumienie języka.
2. Instruktaż dla rodziców. Rodzice poznają ogólne zagadnienia profilaktyki logopedycznej i konsekwencje zaniedbań. Zapoznanie rodziców z wynikami przeprowadzonych badań i wskazanie właściwego postępowania terapeutycznego.
 3. Organizowanie zajęć logorytmicznych, rozwijających mowę i słuch, wyrabiających poczucie rytmu i stymulujących werbalnie.
 4. Dokonanie ewaluacji, polegającej na przeprowadzeniu powtórnych badań logopedycznych wśród dzieci, wśród których występowały nieprawidłowości związane z rozwojem mowy.

Metody pracy:

Realizacja programu zakłada wykorzystanie następujących metod:

- ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne, które mają na celu wypracowanie zręcznych i celowych ruchów języka, warg i podniebienia, obejmują: wymawianie samogłosek, łatwych spółgłosek i ich połączeń zgłoskowych, regulowanie siły głosu –mówienie głośne i mówienie szeptem.
- ćwiczenia oddechowe obejmują dmuchanie lekkich przedmiotów (piórek, skrawków papieru) a ich celem jest pogłębienie oddechu, rozruszanie przepony, wydłużenie fazy wydechowej, zapobieganie mówieniu na wdechu .
- ćwiczenia słuchu fonematycznego dla dzieci 3-letnich polegają na nasłuchiwaniu, wyróżnianiu i porównywaniu różnych głosów otaczającego środowiska, np. głosów ptaków i zwierząt, dźwięków wydawanych przez przejeżdżające pojazdy, prowadzą do analizy dźwiękowej wyrazu.

Rozwój mowy trzylatka:

- sprawnie posługuje się mową, wypowiedzi dziecka są wielowyzrazowe; używa zdań złożonych
- trzylatek mówi dużo i chętnie, opowiada, „głośno myśli” podczas wykonywania czynności
- zasób słów dziecka zwiększa się do ok. 1000 wyrazów
- mówi dosyć gramatycznie, mowę dziecka trzyletniego charakteryzuje zmiękczenie głosek: s, z, c, dz (sz, ź, cz, dź też mogą być wymawiane jako ś, ź, ć, dź)
- głoska „r” może być zamieniona na „l” lub „j”
- brak jest wyraźnych końcówek w wyrazach
- wymowę cechuje opuszczanie sylaby początkowej lub końcowej, np zupa midolowa, kapel (kapelusz), przestawki głoskowe (konalówki-kolanówki), zniekształcenia wyrazów, np: olompocik-kompocik
- czasem się zacina, jąka lub powtarza słowa (zwłaszcza w sytuacjach wzbudzających silne emocje)
- zadaje dużo pytań
- wymienia czynności i przedmioty na obrazku
- rozumie coś się do niego mówi, jeżeli jest to związane z czymś, czego wcześniej doświadczyło

Realizacja programu:

1. Rozumienie mowy

Stymulowanie rozwoju mowy w zakresie:

- różnicowania i wskazywania przez dziecko znanych przedmiotów – zabawek /miś, auto, traktor, kotek, lala, itp. /
- różnicowania, porównywania i wskazywania przez dziecko czynności z codziennego życia /np. idzie, biegnie, śpi, pije, je, śmieje się, płacze/
- różnicowania, porównywania i wskazywania części zabawek, ciała zwierząt, itp. /np. oko, nos, ucho, brzuszek, rączka, koło, okno, światełko/
- różnicowania, porównywania i wskazywania położenia przedmiotów /np. na stole, pod stołem, w koszyku, za drzewem, przed drzewem/

- różnicowania, porównywania i wskazywania wielkości, długości, szerokości, ilości, szybkości przedmiotów /np. mały/duży, mało/dużo, szybko/ wolno, wysoko/ nisko/
- różnicowania, porównywania i wskazywania stanów emocjonalnych, kolorów /np. mały/duży, czerwony/żółty, niebieski/zielony; smutny/wesoły, zdziwiony/zmartwiony, gruby/chudy, mały/duży/
- różnicowania, porównywania i klasyfikowania przedmiotów ze względu na wielkość, smak, cechy wyglądu zewnętrznego /np. małe – duże, słodkie – kwaśne, gorące – zimne, mokre – suche, czyste – brudne, jasne – ciemne, młody – stary, wysoki – niski, gruby – chudy/

2. Mowa ekspresywna (semantyka i gramatyka)

- nazywanie osób i przedmiotów z najbliższego otoczenia dziecka /np. kotek, ptaszek, piesek, lala, miś/
- nazywanie prostych czynności znanych dziecku z codziennego życia /np. pije, biegnie, lata, siedzi/
- różnicowanie i nazywanie części ciała osób, zwierząt, elementów składowych zabawek i znanych dziecku przedmiotów
- różnicowanie, porównywanie i nazywanie osób i przedmiotów oraz czynności przez nie wykonywanych
- wypowiedanie się na bliskie dziecku tematy
- różnicowanie, porównywanie i nazywanie cech zewnętrznego wyglądu
- poszerzanie słownika czynnego dziecka przez wyszukiwanie rymów, synonimów, antonimów, itp.
- stymulowanie rozwoju mowy i poszerzanie zasobu pojęć ogólnych z przyswajaniem odpowiednich określeń
- wypowiedanie się na temat ilustracji
- wyodrębnianie elementów akcji, wiązanie przyczyn i skutków
- układanie i opowiadanie historyjki obrazkowej
- rozwijanie umiejętności poprawnego formułowania wypowiedzi
- wyrabianie umiejętności prawidłowego budowania zdań i posługiwania się nimi w mowie wiązanej /np. układanie zdań z podanymi wyrazami/

3. Artykulacja, słuch fonematyczny /analiza i synteza słuchowa wyrazu

- naśladowanie odgłosów znanych dziecku z codziennego życia /np. pociąg (fu- fu- fu), wiatr (wwy- wwy- wwy)/
- stymulowanie rozwoju mowy przez rozwijanie słuchu np. wskazywanie źródła danego odgłosu /np. łączenie dźwięku z obrazkiem lub zabawką: klakson – autko”/
- powtarzanie usłyszanych sylab /np. ba- pa, fy- wy, ta- da, oko- ogo, się- zie/
- nazywanie przedmiotów na materiale obrazkowym
- stymulowanie rozwoju mowy i rozwijanie słuchu fonematycznego przez różnicowanie i wskazywanie słów jednakowych i podobnie brzmiących
- rozwijanie płynności mowy /np. przez powtarzania zwrotów, zdań i fragmentów wierszyków/

4. Sprawność aparatu artykulacyjnego i płynność mówienia

Rozwijanie sprawności warg:

- uśmiech - dziubek,
- parskanie,
- cmokanie,
- nadymanie policzków,
- wyszczerzanie zębów – zwieranie i chowanie warg (lew – małpa)

Rozwijanie sprawności języka przez:

- wysuwanie i chowanie języka,
- unoszenie języka do nosa,
- kierowanie na brodę,
- kłaskanie (konik),
- oblizywanie warg,
- grot /język wysunięty z ust – nie opiera się o zęby/,
- naprzemienne dotykanie czubkiem języka górnych jedynek i górnych dziąseł

5. Sprawność funkcji oddechowo – połykowych, fonacji

- rozwijanie umiejętności prawidłowego oddychania,
- rozwijanie umiejętności prawidłowego połykania,
- rozwijanie umiejętności panowania nad emisją głosu

Przewidziane efekty realizacji programu:

Realizacja programu ma doprowadzić do osiągnięcia przez wszystkie dzieci:

- sprawności strony artykulacyjnej, gramatycznej i leksykalnej mowy,
- umiejętności sprawnego komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi z bliższego i dalszego środowiska wychowawczego,
- umiejętności komunikowania o swoich potrzebach oraz stanach emocjonalnych.